

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

18 Dicitur hîc quòd bis synodus celebretur in anno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

de illis fatis antequam innotesceret iudicio.] & infra. [¶ Ad hoc breuiter Res. Deo adspirante respondit, synodus esse eorum in toto negotio sequenda. prescribere, nec aliquid ad se stare uolentiam de ecclesiasticis negotiis pertinere, committenti eorum potestati Pontifici, ut suis proposuissent uolent. eundem negotium, sine illius, quod magis potestatem uale deliberaret, diuina uolente, uenerandi presbiteri concilia pax in. ciuitate Romana daretur. episcopi uero in synodo residentem, congregati auctoritate eadem synodum dixerunt: Synodus Papa sedis Apostolica presul ab his quibusdum episcopis b. imperitus, quantum ad honorem essent, si conueniret, & libere, cuius causam totam Deo iudicio referuimus.] & infra. [¶ De clericis uero memorati Pape, qui ab episcopo suo ante tempus eorum regulas discesserunt, & schismata fecerunt, hoc fieri decernimus, ut e. illi satisfaciens episcopo suo miserentia conueniantur & officio ecclesiastico se quideant restituant. ibidem infra. [¶ Laurentius ecclesie Mediolanensis episcopus huius status uisus, in quo totam causam Deo iudicio committimus, subscripsit. Petrus ecclesie Ravennatis episcopus sub eodem uerbo subscripsit, & post eum septuagintaque episcopi. Ad id clerici sui pax in urbe reformanda misericorditer, & distansare factam dignoscitur. ¶ Hoc quoque notandum est, quod in hoc concilio, & in illa synodo Synodum Papa, ante Ravennatam episcopi Mediolanensis subscripsit, & respondisse legitur: ex quo & facta pragmatice ante eum habere colligitur.

C. VII. An eum Gregorius primus, lib. 7. reg. episcopi Synagoga episcopo Augustiniano.

Episcopi d. secundum ordinationis sue tempus, siue ad considerandum in concilio, siue ad subscribendum, ut in quilibet alia re: sua attendere loca decernimus, & siuam sibi prerogatiuam ordinum vindicare.

Item tempus ordinationis non ad ecclesias, sed ad personam referunt, sicut ex consuetudine Cardinalium sancta Romana ecclesia, & episcoporum uniuersaliumque provincia euidenter apparet.

DISTINCTIO XVIII.

Episcoporum iurisdictionis, ut ex premisis apparet sunt innotuit ad determinandum, & constituendum, non autem ad corrigendum. Sunt enim necessaria episcoporum concilia ad extirpationem, & correctionem, que est non habent cum constitutione, e. habent tamen auctoritatem imponendi, & iudicandi, quod illa statuta est, & generaliter, seu specialiter obseruari precepimus.

C. I. PALEA. I.

Ex Cabilonensi concilio, cap. 6.

Placuit f. ut conseruato Metropolitanum primatu ceteri episcopi secundum suam ordinationis tempus alius alii deferat: & locum.

¶ In peruersis Gratiani codice palea hoc est in extremo preteritio distulit, conuenit, cum ultima illius capite, episcopos. Ex Cabilonensi autem citant, etiam ceteri collectores. extat uero in Bracarensi primo, cap. 2. & concordat cum cap. 13. concilii Mediuani, & cap. 13. concilii Africani.

C. II. ¶ Bini conuentus per singulos annos ab episcopo celebrantur.

Unde Leo. episcopus. c. 7. Anastasio Thessalicensi episcopo.

¶ Christiani omnibus reddentur. orig. ibid. inf. b. al. presbiteri, orig. e. u. ex satisfaciens episcopo suo miserentia subscripsit. orig. d. Anselm. b. c. 124. e. al. conseruandi. i. Baroci. d. lib. 6. 31. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

De a conciliis autem episcopatus non aliud indicimus, quam sancti Patres salubriter ordinantur, ut scilicet bini conuentus per annos singulos habeantur, in quibus de omnibus querelis, que inter diuersos ecclesie ordines nasci solent, iudicetur. at si forte inter ipsos, qui presunt, de maioribus (quod absit) peccatis causa nascatur, qua provinciali neque examine definiti, fraternitatem tuam de totius negotii qualitate Metropolitanus curabit intruere, & si coram positus partibus nec tuo fuerit res sopita iudicio, ad nostram cognitionem quidquid illud est, transferatur.

C. III. ¶ Quo tempore concilia episcoporum sint celebranda.

Item ex Nicano concilio cap. 7.

Habeatur b. semel concilium ante dies quadraginta, ut omnibus, si que sunt, simultatibus amputatis mundum, & ieiunium, & solenne Deo possit offerri secundum uero agatur circa tempora autumnii.

¶ Mundum] Caput hoc est ex uersione, qua usus est Isidorus. In ea tamen hoc locus est, mundum solenne Deo munus, quemadmodum & in Polycape, & in aliquibus Gratiani codicibus est, mundum, & solenne Deo munus. Græcè est, *ἡνὰ πένθης μετὰ τὴν ἑορτὴν αἰαεφωμένη τὸ δέσποιν καὶ ἀρὸν πένθης Πεντηκὼστῆς ἡμέρας, id est, ut omni sublata animi angustia munus purum Deo offeratur.*

C. IV. ¶ Ad monum correctionem, & controuersiarum dissolutionem bis in anno episcopale concilium fiat.

Item ex Antiocheno concilio, cap. 20.

Propter ecclesiasticas causas, & que existunt, controuersias dissoluedas, sufficere uisum est bis in anno per singulas provincias episcoporum concilium fieri, semel quidem post tertiam hebdomadam Paschalis festiuitatis, ita ut in quarta hebdomadam, qua consequitur, id est, media Pentecoste, concilium compleatur. Admoneant autem comprovinciales episcopi ii, qui in ampliotibus, id est, in Metropolitanis ciuitatibus degunt, ¶ Secundum uero concilium Idibus Octobris habeatur, qui dies apud Græcos hyperboretai mensis, decimus inuenitur. In ipsis autem conciliis, & presbyteros, & diaconos presentes esse oportet, & omnes quotquot laicos existimant, & synodicam expectare sententiam. Nec liceat aliquibus apud semetipsos concilia sine Metropolitanorum episcoporum conscientia facere, quibus de omnibus causis constat permillum esse iudicium.

¶ Id est, media] antea legebatur, & in medio temporis inter Pascha & Pentecosten, nec multo aliter apud Romanos, id est, medio temporis, &c. Sed, reperta est hoc lectio ex plerisque Gratiani exemplaribus, & collectione Isidori, in qua est hoc eadem uersio. Nam ceteri collectores secuti potius uidentur uersionem Dionysii, qua est in codice canonum: quamuis & Burchardus, & Panormia hoc loco habeant, id est, medio Pentecostes, uel in medio Pentecoste, ubi in uersione Dionysii est, ita ut quarta septimana Pentecostes, uerisimo plane e uerbo Græcè enim est, *ἡνὰ πένθης μετὰ τὴν ἑορτὴν αἰαεφωμένη τὸ δέσποιν καὶ ἀρὸν πένθης Πεντηκὼστῆς.*

¶ Compleatur] Vocem ἡνὰ πένθης, Dionysius uertit, conueniat.

¶ Decimus] Profus ex Græco. Dionysius autem, quoniam Burchardus, & Ivo sequuntur, habet, Idibus Octobris, id est, quindodecimo die mensis Octobris, quem hyperboretæum Græci cognominant. In canone autem Apostolorum 37. legitur secundam anni synodum celebrandam esse, ἡνὰ πένθης μετὰ τὴν ἑορτὴν αἰαεφωμένη τὸ δέσποιν καὶ ἀρὸν πένθης Πεντηκὼστῆς, id est, duodecimo die hyperboretai. Non conuenit autem omnino Latinarum mensis cum Græcorum satis constat. Suidas quidem scribit a-

a. Ezech. l. 1. c. 43. I. u. p. 4. c. 2. 1. Pan. l. 4. c. 13. Poly. l. 9. tit. 19. b. Poly. l. 3. tit. 19. c. Burchard. l. 2. cap. 44. I. u. p. 3. c. 1. 1. Pan. l. 4. c. 13. Poly. l. 3. tit. 19.

quid Macedonius hyperboretasum eundem esse qui Oliber, Galenus
autem Perzani eundem qui Septembris.

C. V. ¶ Seruatis accipiant, qui vocati ad
synodum, venire contemnant.

Item ex Concilio Laodicensi, cap. 40.

Non oportet vocatos episcopos ad synodum, con-
temnere: sed adire debere, & aut docere, aut do-
ceri, quae sunt ad ecclesiam caterorumque correctionem,
utilia: quod si contempserint, se ipsos videntur accusare,
nisi forte pro infirmitate ire non possint.

C. VI. ¶ Corripiantur episcopi, qui ad con-
cilium vocati, venire contemnant.

Item ex Concilio Chalcedonensi, cap. 19.

Peruenit e ad nostras aures, quod in provinciis con-
stitutis episcoporum concilia minime celebrentur.
Hoc t ex eo probatur, quod multae, quae correctione
opus habent, ecclesiasticae res negliguntur. Statuit ergo
haec sancta synodus, secundum regulas Patrum bis in an-
no in unum convenire per singulas provincias episcopos,
ubi singula 2, quae emerferint, corrigantur. Qui vero
noluerint convenire episcopi constituti in suis civitatibus,
& hoc maxime, cum sui corporis sanitate consistentes, et-
iam ab omnibus aliis urgentibus necessitatibus d, & in-
excusabilibus negotiis liberi sunt, licere eos fraternae chari-
tatis admonitionibus corripi.

¶ Hoc ex eo] In collectione Isidori, ubi aliquam eadem
videtur esse versio legitur, ex hoc probatur, quod multae, &c.
idem apud Irenaeum, addita tamen particula, & Graeci est,
2. οὐ τῶν πρὸς τὴν πρυτανίαν τῶν διακόνων δὲ δι-
καστῶν, καὶ ἀλλοτρίων τε καὶ ἄλλων. & propterea multae
extreb ecclesiasticis, quae correctionis egent, negli-
guntur.

2 ¶ Vbi singula] Ita in collectione Isidori, & apud Irenaeum,
& Anselmum. Graeci est: ἢ δὲ αὐτὸς τῆς μητροπολιτικῆς
ἐπιτοκῆς δὲ δικιμασίης, ἢ διακόνων ἐκαστὴν τὴν ἀδελφότητα,
quae Dionysius sic vertit: Quod e Metropolitanus Antistes
probitur, & corrigere singula, si qua fortassis emerfer-
int.

C. VII. ¶ Canonis subiacet penis Metropolita-
nus, qui saltem semel in anno celebrare
concilium negligit.

Item ex Septimo synodo, cap. 6.

Quoniam si quidem regula est, quae dicit, bis in
anno per singulas provincias oportere fieri per
conventum episcoporum regulares inquisitiones; pro-
pter fatigationem, & ut opportunè i habeantur ad iter
agendum hi, qui congregandi sunt, definitur sextae
synodi sancti Patres, omni excusatione remota, omni-
bus modis semel in anno fieri, & depravata corrigi.
Hunc ergo canonem & nos renovamus: & si quisquam
Princeps inventus fuerit hoc prohibere, communione
privetur. Si quis vero metropolitanorum hoc neglexe-
rit agere absque necessitate, vel vi, seu aliqua rationabili
occasione, canonis poenis subiacet. Dum autem syno-
dus agitur super canonicis, & evangelicis negotiis, o-
portet congregatos episcopos in meditatione, & solli-
citudine fieri custodiendorum divinarum, & vivifico-
rum Domini mandatorum, & post pauca. ¶ Porro non
habeat metropolitanus licentiam ex his, quae desunt e-
piscopus-secum, sive iumentum, sive aliam speciem expedi-
endi. Quod si hoc egisse convictus fuerit, solvat qua-
druplum.

¶ Et ut opportunè] Graeci est: ἢ τὸ καθῆσθαι ἐξ ἑ-
αυτοῦ ὀδύνησαν, id est, Et quod non benè parati sunt ad
iter faciendum.

a Bursl. l. c. 47. l. 100 p. 5. c. 157. b alabre. c Ansel. l. 6.
c. 199. l. 100 p. 4. c. 243. d Ansel. à collectione Isidori & Irenaei.
e Ex versione Anastasii. f In concilio Nicarno, c. 1. & Antio-
cheno, c. 20. l. 100 p. 1. c. 277. sup. eod. c. habeat. & c. propter.

C. VIII. ¶ Non cogatur presbyter ad sacra
concilia vulgaris deferre.

Item Leo IV. ad episcopos Britannias, c. 3.

De eulogis ad sacra concilia defendendis nihil inve-
nimus à maioribus terminatum: sed sicut unicuique
presbytero placerit. Nam si constitutum fuerit illo im-
tempore benedictiones afferri, forsitan minus libenter
ad synodos occurrant, & magis venire obtrectabunt. Quae
ur arbitror, non sunt rationabiliter querendae: ultro de-
lata, respuenda.

¶ Habetur haec epistola Roma manscripta, ut in indice dictum
est.

C. IX. ¶ Sine gravi necessitate episcopus ad syno-
dum ire non taret.

Item ex Concilio Carthageniensi IV. c. 21.

Episcopus a ad synodum ire non taret, nisi satis gra-
vi necessitate inhibeat: sic tamen ut in persona sua
legatum mittat, suscipiens salva fidei veritate, quid-
quid synodus statuerit.

¶ Similem sententiam, & penè referunt eadem verba Eusebii
lib. 1. c. 31. & Polydoro. l. 2. tit. 16. ex Felice.

C. X. ¶ Excusationes literas dirigant, qui grava-
ti ad synodum ire non possunt.

Item ex Concilio Carthageniensi V. c. 18.

Laetur b, ut quotiescunque congregandum est con-
cilium episcoporum, qui neque arate, neque agritudine,
neque alia graviore necessitate impediuntur, compe-
tenter occurrant. & infra. ¶ Quod si non poterint oc-
currere, excusationes suas literariorè i conscribant, nisi
autem 2 rationem impediendi sui apud Primatem suum
reddiderint, ecclesiae suae communionem debent esse con-
tenti.

¶ Literariorè] In concilio impresso legitur, in tractoria.
Dubitatum fuit, an legendum esset, in tractatoria. Nam epistola,
quibus Imperatores, vel Reges suos praesides vocabant, vel exortio-
nem atque concedebant, tractoria dicebantur. Sic in codice
Theodosiano, lib. 3. titulus sextus est, de tractoris & stativis, &
sic videtur emendandum in lib. Cod. 2. quoniam in impresso legitur,
de tractoris, quam vocem tractoriam, eadem significatione
Carolus Magnus in suis capitularibus usus parat, lib. 4. c. 30. & 69. &
eodem nomine est in concilio Meldensi cap. 71. Sanctus quoque, An-
thimius in lib. post collationem contra Donatistas, c. 24. tractoria
pro epistola vocatoria usurpat, huius verbi: Sic autem à Primate
suo per tractoriam fuerunt evocati. Atque in hoc casu,
ubi de vocandis episcopis ad concilium agitur, vox ista esset aptis-
sima. Nam in concilio Africano, inserto in codice canonum, c. 43.
ubi hoc idem reperitur, &c. 57. 4. Alypius in venestis codicibus
semper legitur, tractoria, ubi in impresso est, tractatoria, & in
Carthagenensi Graeco cap. 91. est, ἢ εὐνοδοῦν. Verum idem B.
Anselm. utitur dictione, tractoria in eam, quae nunc subjicitur,
sententiam. Loquens enim de episcopis, si vocati nobis sunt ve-
nire ad concilium, & ibi objecta crimina purgare, epist. 162. ait:
Quod si non fecerint, ibidem eorum pravitas, & per-
veritas innotescet: missaque tractoria super eorum
nomine per totum orbem terrarum, quacunque jam
Christi ecclesia dilatata est, ab omnibus ecclesiis, eorum
communio praedicetur. In concione quoque, secunda in Euseb. 36.
eadem vox quater invenitur: & epistola Syriaci, quae recitatur
in concilio Telepensi, ubi vocatur tractoria. Cuius mentio-
nem faciens Innocentius in epistola ad Exuperium Telytanum,
cap. 7. ait: De his, & beate recordationis viri Syriaci epi-
scopi monita evidenter commearunt: quibus verbis vide-
tur indicare non ad solum Africa episcopos, sed ad omnes provin-
cias missam fuisse illam Syriaci tractoriam. Ita Leo Papa se-
cundus, postquam sextum universale concilium finem habu-

a Ansel. lib. 7. c. 1. b Ansel. l. 7. c. 111.

si, breves qui concilio formam ad Hispania episcopos, ut ei sub-

C. XI. PALEA. Item ex Concilio Turonensi cap. 2.

Episcopus non debet abbatem cogere ad synodum...

C. XII. A communi sine alienis, qui synode...

Item ex Concilio Arelateni, cap. 19. Si b quis autem synodo adesse neglexerit, vel ce-

C. XIII. Utque ad proximam synodum a commu-

Item ex Concilio Agathensi, cap. 21. Si episcopus metropolitano ad comprovinciales

C. XIV. A communi praevertitur episcopus, qui

Item ex Concilio Tarraconensi, cap. 6. Si d quis episcopus communis a metropolitano,

C. XV. Presbyteri & diaconi, & cuncti, qui se

Item ex Concilio Martini i Pape. f Propter ecclesiasticas causas, & altercationum solu-

a Burch. l. 1. c. 27. Ivo part. 7. c. 21. b Burch. l. 1. c. 50. Palye. l. 2.

stium iudicium perducantur. Et si qui manifeste episco-

1 Martini Gratianus hoc primum citat nomine Mar-

2 Vel hi In aliquos conciliorum editionibus legitur, ut

C. XVI. PALEA. 1 Item ex concilio Bylon.

Annis singulis episcopus in sua diocesi synodum faciat

C. XVII. Quae in concilio statuantur sin-

Unde in concilio Toletano XVI. cap. 6.

Decernimus, ut dum in qualibet provincia concilium

1 Quatenus In duobus exemplaribus huius decemsextri

DISTINCTIO XIX.

Epistula vero decretalis quaeritur, an vim auto-

C. I. Decretalis epistola vim auctoritatis

SI a Romanorum Pontificum decreto, ceterorum

a Ivo part. 7. cap. 21.

